

for. Piotr Życiński

Pomnik Armii Krajowej w Krakowie

Kamień węgielny wmurowany

Piotr W. Kurek

27 września 2013 r., w Dniu Polskiego Państwa Podziemnego, wmurowany został na Bulwarze Czerwieńskim u stóp Wawelu kamień węgielny pod pomnik Armii Krajowej. Wmurowaniu kamienia i aktu erekcyjnego towarzyszyło złożenie Ziemi z miejsc, w których żołnierze AK przelewali krew. Wszystko z asystą Kompanii Reprezentacyjnej 2. Korpusu Zmechanizowanego z Krakowa.

Uczestników uroczystości powitał prezes Okręgu Małopolska Światowego Związku Żołnierzy AK, mjr adw. Ryszard Brodowski. Dziękował licznym Pocztom Sztandarowym za uczestnictwo, a w szczególności przybyłym z całej Polski z grudkami ziem zroszonych krwią żołnierzy Armii Krajowej przedstawicielom Okręgów ŚZZ AK. Podziękował też Prezydentowi Miasta Krakowa, prof. Jackowi Majchrowskiemu za „tak godne zorganizowanie uroczystości”, gen. bryg. Andrzejowi Knapowi za asystę wojskową oraz Małopolskiemu Kuratorowi

Oświaty, Aleksandrowi Palczewskiemu, za liczny udział młodzieży szkolnej.

Prezydent Jacek Majchrowski powiedział, że w czasie wojny Polska była wyjątkowym krajem, w którym mimo okupacji istniało cały czas Państwo Podziemne z władzami, sądownictwem i szkolnictwem, Państwo mające zbrojne ramię – Armię Krajową. Odnosząc się do żołnierzy AK stwierdził: *to ludzie, którzy przekazali następnym pokoleniom miłość do Ojczyzny, dzięki nim powstało w 2000 roku w Krakowie jedyne w Polsce i chyba na świecie Muzeum Armii Krajowej.* Prezydent dodał, że

fot. Piotr Zwiński

w niedługim czasie spotkamy się tutaj po raz kolejny, aby Pomnik AK odsonić.

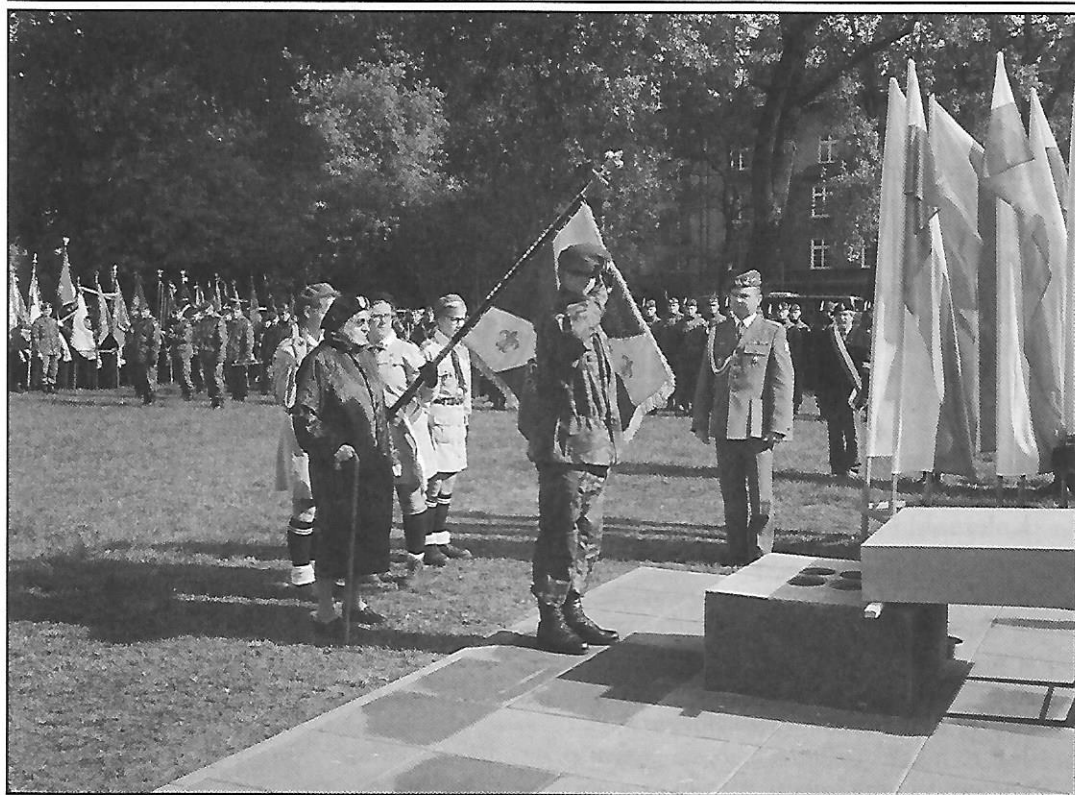
Głos zabrała również min. Bożena Żelazowska, zastępca Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Odczytane zostało pismo Honorowego Prezesa ŚZŻAK, ppłk. Stanisława Oleksiaka VM, a członkowie Komitetu Honorowego Budowy Pomnika podpisali Akt Erekcyjny.

Grudki ziem, Akt Erekcyjny i symboliczny kamień, pobrany kilka dni wcześniej z Pomnika Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej, znajdującego się przy ulicy Wiejskiej w Warszawie, poświęcone zostały przez kardynała Stanisława Dziwisza, metropolitę krakowskiego, który powiedział m.in.: *Przez to dzieło, usytuowane u stóp Wawelu, chcemy utrwalić pamięć o żołnierzach AK i o ich bohaterstwie. Każde pokolenie naszego narodu ma prawo, a może nawet obowiązek przekazania potomnym tego, co z jego współczesnej historii najcenniejsze.*

W uroczystości uczestniczyła Karolina Kaczorowska, wdowa po ostatnim Prezydencie RP na Uchodźstwie, a także Maciej Wilamowski reprezentujący Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, który objął inicjatywę budowy Pomnika AK w Krakowie honorowym patronatem.

Obecny był Kazimierz Barczyk, przewodniczący Sejmiku województwa Małopolskiego, gen. bryg. Andrzej Knap, dowódca 2. Korpusu Zmechanizowanego, rektorzy krakowskich uczelni: Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Wojciech Nowak, Akademii Górniczo-Hutniczej prof. Tadeusz Słomka i Politechniki Krakowskiej prof. Kazimierz Furtak.

W uroczystości uczestniczyli także: Małopolski Kurator Oświaty Aleksander Palczewski, radni Miasta Krakowa, dyrektor Muzeum Armii Krajowej w Krakowie dr Janusz Mierzwa oraz Stanisław Juchnowicz, architekt-urbanista, emerytowany profesor Politechniki Krakowskiej oraz historyk prof. Wiesław Jan Wysocki z Uniwersytetu

fot. Piotr Życiński

Handlowych nr 2, Gastronomicznych nr 2, Mechanicznych nr 1, a także poczet Zespołu nr 2 SOMSiT w Oświęcimiu. Nie zabrakło też młodzieży i nauczycieli z Okręgu Lublin ŚZŻAK. Na uroczystość w Krakowie przyjechało wraz z Jarosławem Cybulakiem około 30-tu członków szkolnych Klubów Historycznych im. Armii Krajowej z Kraśnika, Radzyna Podlaskiego i Dorohuska.

Pomnik Armii Krajowej w Krakowie ma stanąć w przestrzeni Ogrodu Pamięci Narodowej na Bulwarze Czerwieńskim, w eksponowanym miejscu na kierunku ul. Kołetek. Wytyczne konserwatorskie ograniczyły jego wysokość do 4 m. Decyzję w sprawie wzniesienia i lokalizacji pomnika podjęła jednomyślnie Rada Miasta Krakowa w drodze uchwały i po przeprowadzonych wcześniej konsultacjach społecznych.

Organizatorem konkursu na projekt Pomnika była Gmina Miejska Kraków

we współpracy z Oddziałem krakowskim SARP. Na Konkurs wpłynęło 57 prac. Jury pod przewodnictwem prof. Andrzeja Wyżykowskiego, Głównego Architekta Miasta Krakowa, wskazało do realizacji Światowemu Związkowi Żołnierzy Armii Krajowej projekt Zespołu Aleksandra Smagi „Wstęga Pamięci”.

Pomnik Armii Krajowej stanowić będzie wstęga o zmiennej wysokości, odzwierciedlająca granice II Rzeczypospolitej Polskiej. Wstęga wyznaczy granice niewielkiego placu z otwarciem na Wawel i Wisłę. Plac ten stanie się miejscem uroczystości patriotycznych, a tablice memoratywne umieszczone na ścianach pomnika uzmysłwią odwiedzającym, jak wielką rolę w walce o niepodległość Polski odegrała Armia Krajowa.

Odświeżenie i poświęcenie Pomnika planowane jest na 27 września 2014 roku, w 75. rocznicę powołania Służby Zwycięstwu Polski. ■

Swiatowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej

World Union of the Home Army Veterans

Konto krajowe: 74 1020 1097 0000 7802 0001 7764

Zarząd Główny
ul. Zielna 39,
00-108 Warszawa,
Headquarters
NIP 526-17-10-045
Regon 001383411

Organizacja Pożytku Publicznego

www.armiakrajowa.org.pl

e-mail: biuro@armiakrajowa.org.pl

tel. 22 620 12 85

fax 22 625 69 76

Szanowni zebrani!

Koleżanki i Koledzy weterani Armii Krajowej – Polskiego Państwa Podziemnego!

Motyw obecnego zebrania wydaje się być całkiem prosty i oczywisty – poświęcone jest ono aktowi wmurowania kamienia węgielnego pod przyszły Pomnik Armii Krajowej. I tak jest w istocie.

Ale nie jest to jednak akt stereotypowy, towarzyszący podobnym przedsięwzięciom. Co jest więc tutaj, dzisiaj, niezwykłego?

Jest to fakt charakteru tego, co w tym przypadku nazywamy – kamieniem węgielnym. Stanowią go: garści ziemi, ułamki kamieni wzięte z miejsc uświęconych i upamiętniających ofiarę najwyższą żołnierza Armii Krajowej i Jego trud w walce o wolność i niezawisłość Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Ofiarę życia złożoną w walkach w Kraju i na obszarach ziem najeźdźców hitlerowskich Niemiec i sowieckiej Rosji; na obszarach „ziemi nieludzkiej, przeklętej”. I to czyni – według mego głębokiego przekonania – ten przyszły pomnik miejscem szczególnym pamięci narodowej polskiej. Miejscem świętym.

Niezwykłość dzisiejszego aktu wynika także i z charakteru tego miejsca. Otóż dzieje się to u podnóża Wawelu. A jest to miejsce dla nas, dla wszystkich Polek i Polaków, bezcennym symbolem polskiej państwowości; przedmiotem dumy narodowej. To sąsiedztwo przeto nadaje zamysłowi ustawienia tutaj Pomnika Armii Krajowej charakteru niezwykłego. Dokumentuje swoistą ciągłość historycznej służby sprawom polskim; podkreśla potrzebę i wagę jej kontynuacji na przestrzeni dziejów i jest przesłaniem dla następnych pokoleń.

Służy też umacnianiu tożsamości narodowej, tak bardzo zagrożonej tendencjami swoiście rozumianej europejskości.

Dziękuję za wysłuchanie. Słowom swym pragnąłem nadać jak najbardziej ducha wdzięczności tym wszystkim, którzy sprawili i będą sprawiać, iż zaczęte dzisiaj dzieło zostanie zrealizowane. To wielka zasługa dla Polski.

Prezes Honorowy **ŚZŻAK**

Stanisław Oleksiak VM